

ΗΤΑΝ ΣΤΡΑΒΟ ΤΟ (ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟ) ΚΛΙΜΑ...

ΟΤΑΝ Η ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙ ΘΥΣΙΑΖΕΤΑΙ ΣΤΟΝ ΒΩΜΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΛΟΓΙΚΩΝ ΥΠΕΡΒΟΛΩΝ

ΤΑ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ ΑΠΟ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΑΝΤΙΔΡΑΣΕΩΣ ΣΕ ΜΕΓΑΛΑ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΑ ΕΡΓΑ

Του Δρος **ΑΝΑΣΤ. ΚΩΝΣΤΑΣ**, Χημικού - Τεχνικού Συμβούλου, πρώην Προέδρου της 'Ενώσεως 'Ελλήνων Χημικών*

Κατά την τελευταία 15ετία, οι αντιδράσεις στην Ίδρυση (ή και συνέχιση λειτουργίας και ανάπτυξη) βιομηχανιών - εν όνοματι της προστασίας του περιβάλλοντος ή αρχαιολογικών μνημείων- έχουν λάβει μεγάλη έκταση και ένταση στην χώρα μας, συντελώντας και αυτές στην αποθάρρυνση και παρεμπόδιση της πραγματοποίησης παραγωγικών - επενδυτικών έργων. Στο άρθρο, που ακολουθεί, ο δρ Α. Κώνστας έχει αναπτύξει μεγάλη δραστηριότητα - από πολλών ετών- για την προστασία του περιβάλλοντος. Άξίζει δε να αναφερθώ ένδεικτικώς ότι πριν από 24 χρόνια -δταν ή (τώρα ανθούσα...) περιβαλλοντολογία ήταν ανύπαρκτη ακόμη στην χώρα μας, εκείνος είχε πρωτοστατήσει στην προσπάθεια «άφυπνισης» κρατικών αρμοδίων και επιχειρήσεων γύρω από το ζωτικό αυτό θέμα με άρθρο του, που δημοσιεύθηκε στην «Βιομηχανικήν 'Επιθεώρησιν» (Απρίλιος 1962) με τίτλο: «'Η βιομηχανία ως παράγων μολύνσεως του αέρος - 'Οδυνηρός φόρος εις την πρόοδον».

Αφορμή για να γραφεί τό άρθρο αυτό είναι οι αντιδράσεις, που έχουν εκδηλωθεί από διάφορες πλευρές κατά της Ίδρύσεως του εργοστασίου αλουμίνας στην 'Αγία Εύθυμία της Φωκίδος. Ήπαναλαμβάνεται ό,τι έγινε και στο πρόσφατο παρελθόν, σε παρόμοιες περιπτώσεις, δταν προτάθηκε ή προγραμματίσθηκε ή Ίδρυση νέων βιομηχανικών συγκροτημάτων. Ήπειδή συχνά λησμονούνται μερικά σοβαρά θέματα και ήπειδή μερικές αντιδράσεις όμοιάζουν μεταξύ των, θεωρώ σκόπιμο να υπενθυμίσω τις χαρακτηριστικότερες από τις περιπτώσεις αυτές.

Ήζητήθη, πρό όλίγων ετών, ή Ίδρυση στη Βόρεια Εύθυβια εργοστασίου παραγωγής μεταλλικού μαγνησίου από τό νερό της θάλασσας. Τό εργοστάσιο δέν έγινε, διότι άρθρα στις ήφημερίδες και παράλληλες ενέργειες, όπκοινόμενες από ξένα συμφέροντα, διέδωσαν στους κατοίκους ότι θά αλλάξει ή σύνθεση του θαλασσινού νερού και θά ψοφίσουν τά ψάρια. Ήτσι ματαιώθηκε ή δημιουργία μιάς βιομηχανίας, που θά αξιοποιούσε τή θάλασσα που μάς περιβάλλει από παντού.

Ήζητήθη να Ίδρυθεί στην περιοχή 'Αλιβερίου εργοστάσιο άποστάξεως πίσσας -έσπευσαν, όμως, οι εκφραστές αντίθετων συμφερόντων να διαδώσουν ότι οι περιοίκοι θά πάθουν καρκίνο.

Ήλέχθη, μόνο, ότι μελετάται ή Ίδρυση πυρηνοληκτρικού εργοστασίου στη Νότιο Εύθυβια, και τότε άρθισε μιά τεράστια πολεμική με άρθρα στον ήμερησιο Τύπο και σε περιοδικά ότι τό εργοστάσιο θά δημιουργήσει ραδιενέργεια

* Ο κ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΚΩΝΣΤΑΣ, παλαιός, ήπιλεκτος συνεργάτης της «Βιομηχανικής 'Επιθεωρήσεως», είναι πτυχιούχος των φυσικών και διδάκτωρ χημείας του Πανεπιστημίου 'Αθηνών. Ήχει διατελέσει, επί σειράν ετών, πρόεδρος και αντιπρόεδρος της 'Ενώσεως 'Ελλήνων Χημικών, αντιπρόεδρος της 'Εταιρείας Προστασίας Περιβάλλοντος - ΕΡΥΕΑ και σήμερα είναι αντιπρόεδρος του 'Ελληνικού Πολυτεχνικού Συλλόγου και μέλος της 'Αμερικανικής Χημικής 'Εταιρείας και του Βρετανικού 'Ινστιτούτου Πετρελαίου. Ήχει μακράν ήπιστημονική και ήπαγγελματική δραστηριότητα ως τεχνικός σύμβουλος διαφόρων όργανισμών και ως μελετητής βιομηχανιών στην 'Ελλάδα και σε πολλές χώρες του έξωτερικού.

στην περιοχή, ότι υπάρχει κίνδυνος ατομικής έκρήξεως, ότι ή διάθεση των ραδιενεργών καταλοίπων θά προκαλέσει άνυπέρβλητα προβλήματα και άλλα πολλά. Ήπως είναι γνωστό, όλα αυτά τά προβλήματα τά έχουν λύσει χώρες που έχουν πυρηνοληκτρικά εργοστάσια, μεταξύ αυτών και ή γειτονική μας Βουλγαρία, ενώ ή Τουρκία πρόκειται να κατασκευάσει πυρηνοληκτρικό εργοστάσιο στην άκτή του Αιγαίου. Σήμερα, λειτουργούν διεθνώς περί τά 350 τέτοια εργοστάσια και 200 ακόμη είναι στο στάδιο της κατασκευής. 'Η πυρηνοληκτρική ενέργεια πλησιάζει να καλύψει τό 5% των παγκοσμίων ενεργειακών άναγκών, ενώ ή Γαλλία, π.χ., προγραμματίζει να καλύψει τό 50% των δικών της άναγκών.

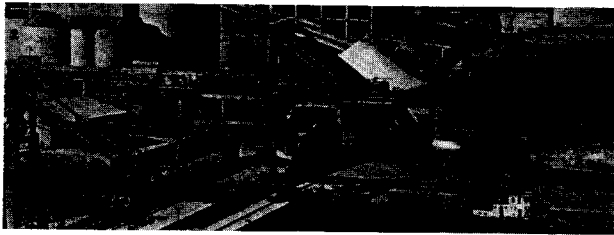
Δέν είναι, βέβαια, γνωστό κατά πόσο τό άτύχημα του Τσέρνομπιλ στη Σοβιετική Ήνωση θά ήπηρεάσει τά προγράμματα διαφόρων χωρών για Ίδρυση νέων πυρηνοληκτρικών εργοστασίων. Άς μή λησμονείται, όμως, ότι -όπως φαίνεται- μόνο με την πυρηνική ενέργεια είναι δυνατό να καλυφθούν σήμερα οι συνεχώς αύξανόμενες ενεργειακές άνάγκες.

Μελέτες έγιναν και ξανάγιναν για την άνάπτυξη των ελληνικών άλυκών. 'Η 'Ελλάς θά μπορούσε να παράγει καθαρό άλάτι σε τεράστιες ποσότητες, αλλά σήμερα ή παραγωγή των άλυκών μας δέν μάς ήπαρκει και κάνουμε εισαγωγές. Ποιάς φαίται;

Ήπιχείρησε ή ΑΓΕΤ «'Ηρακλής» πρό ετών να Ίδρύσει μεγάλο εργοστάσιο τσιμέντου στην περιοχή των Μεθάνων. Τό έργο ματαιώθηκε από τις διαμαρτυρίες ότι, δθεν, θά ήπηρεάζε τά Μέθανα και τον Πόρο. Τελικά, ή μονάδα αυτή έγινε σε πολύ χειρότερη θέση, δίπλα στο παλαιό εργοστάσιο της ΑΓΕΤ στον Βόλο.

Ήζητήθη να γίνει ναυπηγείο στην Αύλιδα, αλλά άντέδρασαν οι ιδιοκτήτες έξοχικών σπιτιών, με τό ήπιχείρημα ότι από εκεί ξεκίνησε ή έκστρατεία εναντίον της Τροίας και, με την Ίδρυση του ναυπηγείου, θά χανόταν ή ιστορική άξία της Αύλιδος...

Δέν μπορεί να παραλείψω την Πύλο. Είχα παλαιότερα ύποστηρίξει την εκεί Ίδρυση βιομηχανιών και είμαι βέβαιος ότι θά ήταν δυνατό και οι βιομηχανίες να Ίδρυθούν, και ό ώραϊος κόλπος του Ναυαρίνου να μείνει ώραϊος, και να

σταματήσει ή άθροια μετανάστευση των Πυλίων στην Αυστραλία, πού οδηγεί σέ έρήμωση τής περιοχής.

Γιά τό πετροχημικό έργοστάσιο στίς έκβολές του Άχελώου, προσωπικά άντέδρασα, επειδή θά ήταν άντιοικονομικό, όχι επειδή θά επηρέαζε τή λιμνοθάλασσα του Μεσολογγίου, ή όποια δέν θά πάθαινε τίποτα άπολύτως.

Η Έλλάς διαθέτει άκτές μήκους 3.500 χιλιομέτρων και είναι χώρα μέ ναυτική και ναυπηγική παράδοση, αλλά, όποτε έγινε σκέψη γιά τήν ίδρυση διαλυτηρίου πλοίων, δέν κατέστη δυνατό νά εύρεθεί κατάλληλη θέση λόγω των περιβαλλοντολογικών αντιδράσεων. Έτσι, τά παροπλισμένα πλοία φεύγουν γιά Ξένα διαλυτήρια.

Γιά τό έργοστάσιο τής άλουμινιας στήν Άγία Εύθυμια έχουν διατυπωθεί ένα σωρό άντιρρήσεις. Κάποιος δασονόμος είπε, π.χ., ότι τό έργοστάσιο θά εκλύει φθόριο· αλλά φθόριο παράγεται μόνο κατά τήν ηλεκτρολυτική παραγωγή μεταλλικού άλουμινίου, όχι άλουμιναι. Άλλος διεκήρυξε ότι άπό τά καυσαέρια θά καταστραφεί ό έλαιώνας τής Άμφισσας, άλλος ότι δέν τόν ενδιαφέρει ή άπασχόληση 1.000 άτόμων, γιατί... ό πληθυσμός τής περιοχής αύξάνει και χωρίς τό έργοστάσιο! Άλλοι είπαν ότι ή «έρυθρά ίλύς» θά ρυπάνει τόν Κορινθιακό Κόλπο· αλλά ή ίλύς αύτή είναι βωξίτης, δηλαδή χώμα, άπό τό όποίο έχει άφαιρεθεί τό όξειδιο άργιλίου (ή άλούμινια), και είναι τόσο άδρανές και άκίνδυνο όσο ή ίλύς πού κατεβάζουν τά ποτάμια στόν Κορινθιακό Κόλπο. (Η έρυθρά ίλύς, πού χύνεται επί δεκαετίες άπό τό έργοστάσιο «Άλουμίνιον τής Έλλάδος» δέν έχει δημιουργήσει κανένα πρόβλημα ρύπανσης τής θάλασσας).

Φυσιολάτρεις και φανατικοί άρχαιολάτρεις ίσχυρίσθηκαν ότι τό έργοστάσιο θά καταστρέψει τό Δελφικό τοπίο και τήν Δελφική ιδέα και παρέσυραν, μέ τις ένέργειές τους, τήν «Euroa Nostra». Πρέπει νά σημειώσω ότι τό έργοστάσιο θά γίνει σέ άπόσταση πολλών χιλιομέτρων και ότι ή σχέση του μέ τόν Δελφικό χώρο είναι τέτοια, πού δέν θά φαίνονται οι έγκαταστάσεις του ούτε μέ τηλεσκόπιο. Θά ήταν περιπτώ νά προστεθεί ότι τό Δελφικό τοπίο έχει καταστραφεί πρό πολλού άπό τόν ασφαλτόδρομο, πού χωρίζει τις άρχαιότητες στά δύο, άπό τό πλήθος των λεωφορείων και αύτοκινήτων πού σταθμεύουν εκεί, και άπό τό ίδιο τό χωριό πού φθάνει μέχρι τις άρχαιότητες.

Άλλος ίσχυρίσθηκε ότι, άπό τό διοξειδιο του θείου και άπό τό όξειδιο του άζώτου, θά φθαρούν οι άρχαιότητες των Δελφών. Είναι, όμως, γνωστό ότι στά σύγχρονα έργοστάσια τά καυσαέρια καθαρίζονται και δέν έκπέμπονται ούτε όξέα, ούτε αιθάλη, ούτε σκόνες.

Άλλοι, τέλος, ύποστηρίζουν ότι οι Δελφοί θά χάσουν τήν ιστορική άξία τους. Και έρωτώ: Έχασε ό Μαραθών τήν άξία του άπό τους οικισμούς πού έγιναν γύρω του; Έχασε ή Σαλαμίνα τήν άξία της άπό τόν Ναύσταθμο και τά ναυπηγεία πού ιδρύθηκαν στόν χώρο όπου έγινε ή έν Σαλαμίνα ναυμαχία; Έχασε ή Άκρόπολις των Άθηνών τήν άξία της άπό τά οικοδομικά μεγαθήρια πού τήν περιβάλλουν;

Υπενθυμίζω εδώ ότι πρό έτών είχε άποφασισθεί άπό τήν ΑΕΜ «Βωξίτης Παρανασσού» ή δημιουργία έργοστασίου άλουμινιας στή θέση Καμιώτισσα κοντά στήν Ίτέα. Άρχισαν και τότε παρόμοιες αντιδράσεις γιά ρύπανση, γιά καταστροφές κ.λ. Η εταιρία άνέθεσε στήν Έταιρία Προστασίας Περιβάλλοντος (ΕΡΥΕΑ) νά μελετήσει τό ζήτημα και νά ύποβάλει σχετική έκθεση. Ήμουν τότε αντιπρόεδρος τής ΕΡΥΕΑ και έλαβα ενεργό μέρος στήν έκπόνηση τής μελέτης αύτης

ΤΑ ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

Σέ εκδήλωσι, πού πραγματοποιήθηκε στίς 11.6.1986, ή Έλληνική Έταιρεία Δημοσίων Σχέσεων παρουσίασε τά πορίσματα του Δ' Πανελληνίου Συνεδρίου τής (17-21 Φεβρουαρίου 1986). Θέμα του Συνεδρίου ήταν: «Η Έλλάδα μπροστά στήν επικοινωνιακή πρόκλησι» και ό αριθμός των συνέδρων έφθασε τούς 300.

Μιλώντας, κατά τήν εκδήλωσι, ή πρόεδρος τής ΕΕΔΣ κ. Μαρία Κυπραίου - Θεολόγου έτόνισε ότι τέσσαρες βασικοί παράγοντες θά παίξουν ρόλο στό «ραντεβού» των ανθρώπων των δημοσίων σχέσεων μέ τό μέλλον:

- Η άλλαγή άπό τήν βιομηχανική κοινωνία στήν κοινωνία των ηλεκτρονικών ύπολογιστών.

- Η ύπεροχή του μακροσχεδιασμού έναντι του μικροσχεδιασμού.

- Η άντικατάστασι τής μονόπλευρης πληροφώρησης άπό τόν έλεύθερο διάλογο και τήν άμφίδρομη - άμφίπλευρη επικοινωνία.

- Τό πλήθος, ή ποικιλία, ή ταχύτητα και ή πολυπλοκότητα των μηνυμάτων πού δέχεται καθημερινά ό σύγχρονος άνθρωπος.

Όπως αναφέρεται και στά πορίσματα του Συνεδρίου, «σήμερα στήν επαναστατική εποχή μας και αύριο στήν άκόμα πιό επαναστατική, οι δημόσιες σχέσεις καλούνται νά αναλάβουν τό ρόλο τής σύνθεσης τής όλοκληρωμένης επικοινωνίας μέσα στά πλαίσια των θεσμών και των λειτουργιών κάθε μορφής διοίκησης. Αυτός ό καινούργιος ρόλος τοποθετεί τήν ευθύνη των δημοσίων σχέσεων σέ επίπεδα άπελευθέρωσης άπό τούς συμβατικούς καταναγκασμούς στό παραδοσιακό μάντζιμεντ και τίς οδηγεί σέ μία καινούργια ευθύνη: τήν ευθύνη του άνεβήματος τής ποιότητας των σχέσεων κάθε συλλογικής έκφρασης σέ νέες ιστορικές διαστάσεις».

μαζί μέ άλλους συναδέλφους. Τό συμπέρασμα ήταν ότι, άν ληφθούν τά κατάλληλα μέτρα, τό έργοστάσιο δέν θά επηρεάσει κατά τίποτα ούτε τόν έλαιώνα τής Άμφισσας, ούτε τούς Δελφούς, ούτε τήν θάλασσα.

*

Δέν ύπάρχει καμμία άμφιβολία ότι γιά νά ιδρυθεί μία νέα βιομηχανία ή γιά νά γίνει όποιοδήποτε μεγάλο τεχνικό έργο, πρέπει νά προηγηθεί πλήρης περιβαλλοντολογική μελέτη και πρέπει νά λαμβάνονται όλα τά μέτρα, πού παρέχει ή σημερινή τεχνολογία.

Άς μου επιτραπεί δέ, μέ τήν ευκαιρία αύτή, νά αναφέρω ότι, πρώτος έγώ, μέ άρθρο μου στό τεύχος Άπριλίου 1962 τής «Βιομηχανικής Επιθεωρήσεως», έγραφα γιά τή βιομηχανική ρύπανση, γιά τά προβλήματα πού άπορρέουν άπό αύτή, γιά τήν ανάγκη προληψεως και καταπολεμείσεως τής. Θά πρέπει όμως νά γίνει αντίληπτό ότι τό νά ιδρυθεί μία σοβαρή βιομηχανία χωρίς νά έχει καμμία έπίπτωση στό περιβάλλον τής είναι άδύνατο.

Τέλος, πρέπει νά τονισθεί ότι ή Έλλάς, όπως και κάθε χώρα, άποτελεί μία μεγάλη τεχνικοοικονομική «επιχείρησι» και ή επιχείρησι αύτή δέν πάει καλά. Τό ότι επί τόσα χρόνια δέν έγινε καμμία νέα σοβαρή βιομηχανία δέν είναι τυχαίο. Σέ κάθε νέα προσπάθεια προβάλλονται συνεχώς νέα εμπόδια.

Τά χώματα και οι πέτρες τής ελληνικής γής και τά νερά τής ελληνικής θάλασσας μπορούν νά μάς δώσουν πολλά εκατομμύρια δολάρια και νά δημιουργήσουν εργασία γιά χιλιάδες Έλληνες. Ύπάρχουν όμως και αντίθετα συμφέροντα. Ύπάρχουν -φαίνεται- άτομα, οργανισμοί και χώρες, πού δέν θέλουν νά αναπτυχθεί ή Έλλάς...